

Conférence des Cours constitutionnelles européennes
Conference of European Constitutional Courts
Konferenz der europäischen Verfassungsgerichte
Конференция Европейских Конституционных Судов

**JUSTIȚIA CONSTITUȚIONALĂ:
FUNȚII ȘI RAPORTURILE CU CELELALTE
AUTORITĂȚI PUBLICE**

*Raport național pentru cel de-al XV^{lea} Congres al Conferinței
Curților Constituționale Europene, prezentat de
Curtea Supremă a Irlandei*

I. RAPORTURILE CURȚII CONSTITUȚIONALE CU PARLAMENTUL ȘI GUVERNUL

Notă introductivă:

Curtea Supremă a Irlandei este tribunalul de ultimă instanță în orice probleme de constituționalitate. Ea judecă recursurile împotriva hotărârilor Înaltei Curți care, în temeiul articolului 34.3.2 din Constituție, se pronunță în primă instanță dacă o lege este sau nu în acord cu prevederile Constituției. De asemenea, Curtea Supremă judecă și recursurile în materie civilă.

- 1. Rolul Parlamentului (eventual al Guvernului) în procedura de numire a judecătorilor la instanța de contencios constituțional. După numire, aceeași autoritate îi poate revoca pe judecătorii instanței constituționale? Care sunt motivele / temeiurile unei asemenea revocări?**

(i) Rolul Parlamentului și Guvernului în procedura de numire a judecătorilor

Oireachtas (parlamentul național) nu joacă un rol direct în numirea judecătorilor la Curtea Supremă.

Potrivit Constituției, Guvernul are atribuții în numirea judecătorilor. După selecționarea candidaturilor, Guvernul îl înștiințează pe Președintele Irlandei cu privire la nominalizare, urmând ca Președintele să procedeze la numire.

Irlanda nu are un sistem bazat pe „judecători de carieră”. Judecătorii sunt numiți dintre juriștii cu îndelungată experiență și cu înaltă ținută morală. Odată numit într-un post de judecător, acesta rămâne de obicei în aceeași instanță pe toată cariera. Desigur, judecătorii pot fi desemnați ca președinte de instanță, eventual pot fi numiți la o instanță superioară, însă acest lucru nu e valabil decât pentru o mică parte din numărul judecătorilor.

Sub aspect procedural, numirile diferă după cum persoana care urmează să fie numită în funcție are sau nu statut de judecător. (De regulă, cei numiți la o instanță ordinară nu au încă statut de judecător).

Persoana care nu este încă judecător se poate adresa Consiliului Consultativ pentru Numiri în Justiție (JAAB), solicitând să fie recomandat pentru numire.

JAAB este un consiliu independent prezidat de președintele Curții Supreme. Din el fac parte președinții celor trei instanțe reprezentând gradele de jurisdicție (la nivel de District, Circuit și Înalta Curte). Majoritatea membrilor consiliului sunt judecători, dar mai există și doi reprezentanți ai barourilor, precum și doi membri nejurisți. Rolul consiliului este pur consultativ. JAAB analizează cererile depuse de solicitanți și întocmește lista persoanelor considerate apte pentru numire, listă pe care o transmite

Guvernului. În general, Guvernul se limitează să facă nominalizarea persoanelor (în cazul celor care nu au statut de judecător) aprobate de Consiliu.

Prin excepție, legea îi permite Guvernului să numească o persoană care nu a depus cerere și nu a primit recomandare din partea JAAB. În acest caz, va publica în *Iris Oifigiúil* (Monitorul Oficial) un anunț în care se precizează că numirea s-a făcut în afara procedurilor JAAB.

Numirea unui judecător într-o altă funcție judiciară (de exemplu, a unui judecător de la Înalta Curte, într-un post la Curtea Supremă) nu implică JAAB, fiind o chestiune ce ține exclusiv de Guvern.

Guvernul răspunde pentru deciziile sale în fața Parlamentului, în consecință membrii Parlamentului pot critica sau contesta deciziile luate în această privință.

(ii) Revocarea numirii

Articolul 35.4.1 din Constituție prevede că, odată numit, un judecător poate fi revocat din funcție numai pentru „conduită necorespunzătoare sau incapacitate”, printr-o rezoluție adoptată de cele două Camere ale *Oireachtas* (parlamentul național). Nicio altă instituție, inclusiv Guvernul sau Președintele, nu este abilitată să revoce un judecător. Niciun judecător nu a fost vreodată revocat în temeiul acestei dispoziții.¹

2. În ce măsură instanța de control constituțional are autonomie financiară - în stabilirea și administrarea bugetului de cheltuieli?

Bugetul tuturor instanțelor din Irlanda, inclusiv al Curții Supreme, este stabilit de Guvern și transmis Parlamentului spre aprobare. Bugetul este negociat în cadrul unui proces consultativ, în care Serviciul [de administrare a] instanțelor, organ statutar independent care administrează instanțele și asigură logistica și serviciile administrative necesare sistemului judiciar, înaintează o cerere Departamentului de Justiție și pentru Reformă Legislativă. Apoi, Departamentul de Justiție negociază cu Ministerul Finanțelor în numele Serviciului instanțelor, însă cu participarea acestuia, în ceea ce privește nivelul de finanțare. Proiecția financiară rezultată în urma acestui proces, cu privire la fondurile alocate Serviciului instanțelor, se stabilește de către Guvern și se prezintă spre aprobare în *Oireachtas* (parlamentul național).

3. Poate fi modificată legea de organizare și funcționare a instanței constituționale de către Parlament, însă fără consultarea acesteia?

Rolul și funcțiile esențiale ale Curții Supreme, care este instanța constituțională, sunt prevăzute de Constituție și nu pot fi modificate decât prin amendarea Constituției, pe baza unui referendum. Dreptul de recurs la Curtea Supremă poate fi reglementat prin

¹ În 2006, procedura inițiată pentru revocarea unui judecător de la o instanță inferioară pentru o presupusă conduită ilicită (fără legătură cu atribuțiile sale ca judecător) nu a mai continuat, acesta demisionând.

legi ordinare, afară doar de cazul când chestiunea se referă la constituționalitatea unei legi, situație în care Constituția garantează existența unui drept de recurs.

În practică, Curtea Supremă este consultată cu privire la orice modificare legislativă care i-ar putea afecta organizarea și funcționarea.

4. Instanța constituțională are competența verificării constituționalității regulamentelor de organizare și funcționare a Parlamentului, respectiv Guvernului?

În jurisprudența sa, Curtea Supremă a stabilit principiul conform căruia instanțele judecătorești nu pot interveni în dreptul *Oireachtas* (parlamentul național) de a-și statua propriile norme și reguli interne. Cu toate acestea, unii judecători de la Curtea Supremă și-au exprimat opinia că pot exista excepții de la acest principiu, atunci când în cauză sunt puse în discuție drepturile unui cetățean.²

Articolul 15.10 din Constituție prevede:

“Fiecare Cameră își va stabili propriile norme și reguli interne, având dreptul să prevadă sancțiuni pentru încălcarea acestora și, de asemenea, va avea puteri depline să asigure libertatea dezbaterilor, de a pune sub protecție documentele sale oficiale și documentele private ale membrilor săi și de a asigura protecția sa și a membrilor săi împotriva oricărei persoane sau oricăror persoane care interferează în activitatea sa, molestează sau încearcă să-i corupă pe membrii săi în exercitarea atribuțiilor.”

5. Controlul de constituționalitate: specificați tipul / categoriile de acte asupra cărora se exercită controlul.

- (i) Controlul *a priori*: În Irlanda, proiectele de lege adoptate de ambele camere ale *Oireachtas* (parlamentul național) sunt înaintate Președintelui pentru promulgare. Prin semnare, proiectul adoptat devine lege. În conformitate cu Articolul 26 din Constituție, înainte de promulgarea unei legi, Președintele Irlandei, după consultarea cu Consiliul de Stat, poate sesiza Curtea Supremă pentru ca aceasta să se pronunțe printr-o decizie asupra constituționalității respectivului proiect de lege sau a unor dispoziții ale acestuia.

În cazul în care Curtea Supremă declară neconstituțional proiectul de lege adoptat sau oricare dintre prevederile sale, acesta nu poate fi promulgat de Președinte. Declararea neconstituționalității pune capăt procesului legislativ cu privire la respectivul proiect de lege. Atunci când Curtea Supremă declară

---

² De Blacam, *Judicial Review* (Controlul Judiciar) (ed. a 2-a, Tottel, 2009) p.74, cu referire la *Maguire c. Ardagh* [2002] 1 IR 385.

constituțional un proiect de lege adoptat, constituționalitatea acestuia nu mai poate fi contestată în fața instanțelor de judecată.

- (ii) Controlul *a posteriori*: Curtea Supremă este competentă să exercite controlul de compatibilitate cu Constituția asupra legilor și controlul judecătoresc asupra legislației secundare, a actelor sau măsurilor adoptate de Guvern sau de organele de stat, în vederea stabilirii compatibilității lor cu Constituția, precum și cu principiile care derivă din Constituție (de exemplu, procesul echitabil). Orice persoană vătămată printr-o lege sau printr-un act administrativ poate introduce acțiune în fața instanțelor.

6. Parlamentul și Guvernul, după caz, procedează de îndată la modificarea legii (respectiv a actului declarat neconstituțional) în sensul punerii de acord cu legea fundamentală, potrivit deciziei instanței de contencios constituțional. Care este termenul stabilit în acest sens? Există și o procedură specială? În caz contrar, specificați alternativele. Exemplificați.

Acest lucru nu se întâmplă. Când o lege este declarată ca fiind neconstituțională, ea încetează să producă efecte juridice din momentul pronunțării deciziei și se consideră că a fost nulă *ab initio*.

Modul în care Guvernul reacționează într-o asemenea situație rămâne la latitudinea acestuia, însă orice acțiune întreprinsă în sensul adoptării de noi legi sau acte administrative trebuie să fie în conformitate cu Constituția și trebuie să țină cont de decizia relevantă a Curții Supreme. De exemplu, Guvernul ar putea introduce o nouă legislație având același obiect ca și legislația contestată, dar într-o formă care să nu intre în conflict cu Constituția. (Orice nouă lege va putea fi supusă din nou controlului de constituționalitate al Curții Supreme). De asemenea, există și posibilitatea ca Guvernul să fie silit să concluzioneze că, din punct de vedere constituțional, nu poate fi adoptată o legislație de natura celei repudiate de către Curtea Supremă.

7. Există mecanisme de cooperare instituționalizată între Curtea Constituțională și alte organe? Dacă da, care este natura acestor contacte / ce funcții și prerogative se exercită de ambele părți?

Curtea Supremă, ca ultimă instanță în materie constituțională (și materie civilă), face parte din sistemul judiciar, fiind plasată la vârful acestuia. Nu există mecanisme de cooperare concrete între Curtea Supremă și alte organe non-judiciare.

Cea mai apropiată paralelă care s-ar putea face în acest sens se leagă de rolul și funcțiile Procurorului General, care este atât consilierul pe probleme de constituționalitate al Guvernului, cât și gardianul interesului public:

- (i) Articolul 26.2.1 prevede că Procurorul General exercită funcția specială de a pune concluzii în fața Curții Supreme în cazul când Președintele a sesizat Curtea cu privire la un proiect de lege adoptat, în baza Articolului 26 (Funcția Procurorului General fiind de a susține proiectul).³
- (ii) Potrivit Regulamentului Instanțelor Supreme, Procurorul General trebuie înștiințat de către reclamant cu privire la orice proceduri judiciare prin care se contestă constituționalitatea unui Act al *Oireachtas*⁴ sau în care se ridică o problemă referitoare la interpretarea Constituției,⁵ iar acesta poate avea calitate de parte în cadrul procedurilor referitoare la chestiunea de constituționalitate.⁶ În marea majoritate a cazurilor, Procurorul General apără constituționalitatea actului atacat.⁷
- (iii) În afară de situațiile prevăzute la punctele (i) și (ii) de mai sus, Procurorul General se poate adresa Curții Supreme, solicitând să intervină ca parte într-un litigiu în cazul în care se ridică probleme de importanță excepțională, care afectează interesul public.⁸

---

3 Hogan și Whyte, *J.M. Kelly: Constituția Irlandei* (a 4a ediție, Butterworths, 2003) p. 594.

4 Ordinul 60, Regula 2 din Regulamentul Instanțelor Superioare. A se vedea și Hogan, *ibid.*

5 Ordinul 60, Regula 2 din Regulamentul Instanțelor Superioare. A se vedea și Hogan, *ibid.*

6 Ordinul 60, Regula 4 of din Regulamentul Instanțelor Superioare. A se vedea și Hogan, *ibid.*

7 Hogan, *ibid.*, p.595.

8 Hogan, *ibid.*

II. SOLUȚIONAREA CONFLICTELOR JURIDICE DE NATURĂ ORGANICĂ DE CĂTRE CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Spre deosebire de Curtea Constituțională din România, Curtea Supremă a Irlandei nu are atribuții specifice stabilite prin Constituție pentru a se pronunța cu privire la conflictele de natură constituțională între autoritățile publice, la cererea unui anumit organ al statului (așa cum în România o pot face Președintele, primul-ministru, președinții Camerelor Parlamentului sau președintele Consiliului Superior al Magistraturii). Prin urmare, întrebările din această secțiune a chestionarului nu pot primi răspuns.

Deși nu există prevederi exprese în legătură cu litigiile dintre organele statului, în cazul în care Guvernul, oricare dintre organele statului sau organ public își depășește atribuțiile constituționale sau legale, orice persoană vătămată prin actul sau actele organului respectiv se poate adresa instanței de judecată.

III. EXECUTAREA DECIZIILOR CURȚII CONSTITUȚIONALE

1. Deciziile Curții Constituționale:

- a) sunt definitive;
- b) pot fi recurate, situație în care se vor arăta titularii dreptului, termenele și procedura;
- c) produc efecte *erga omnes* ;
- d) produc efecte *inter partes litigantes*.

Potrivit Articolului 34.4.6 din Constituție: „Decizia Curții Supreme va fi definitivă și obligatorie în toate cazurile.”

Fiind instanța care judecă în ultim resort în materie constituțională (și în materie civilă), deciziile Curții Supreme din Irlanda sunt (a) definitive; (c) obligatorii *erga omnes* și (d) obligatorii *inter partes litigantes*. Ele nu sunt supuse niciunei căi de atac.

2. De la publicarea deciziei în Monitorul/Jurnalul Oficial, textul de lege declarat neconstituțional:

- a) se abrogă;
- b) se suspendă, până la punerea de acord a actului/textului declarat neconstituțional cu prevederile legii fundamentale;
- c) se suspendă, până când legiuitorul invalidează decizia instanței constituționale;
- d) alte situații.

(d) Alte situații.

Efectele unei decizii a Curții Supreme prin care o lege este declarată neconstituțională depind de data adoptării legii: (i) în cazul unei legi adoptate ulterior intrării în vigoare a Constituției (în anul 1937), legea respectivă este considerată nulă *ab initio*; (ii) în cazul unei legi adoptate înainte de intrarea în vigoare a Constituției, legea este considerată nulă de la data intrării în vigoare a Constituției, în sensul că nu a fost niciodată valabilă sub imperiul actualei Constituții.

Se poate observa că nulitatea unei legi nu operează de la data publicării într-un monitor oficial, ci de data pronunțării deciziei de către Curte.

Referitor la pct. (a) de mai sus: Întrucât legea încetează să mai fie aplicabilă de la data pronunțării deciziei Curții prin care aceasta o declară nulă, nu se mai pune problema abrogării. Guvernul și *Oireachtas* vor decide dacă este cazul adoptării unei noi legi într-o formă care să nu contravină Constituției, ținând cont de decizia Curții (orice asemenea lege nouă ar fi, desigur, supusă controlului judiciar).

Referitor la pct. (b) de mai sus: Nu este posibilă suspendarea acțiunii unei legi declarată neconstituțională, pentru a permite punerea ei de acord cu Constituția.

Referitor la pct. (c) de mai sus: Legiuitorul nu poate invalida decizia Curții Supreme. Singura modalitate de a modifica efectele unei decizii a Curții Supreme este însăși modificarea textului Constituției, prin referendum național.⁹

3. Odată ce curtea constituțională a pronunțat o decizie de neconstituționalitate, în ce mod este aceasta obligatorie pentru instanța de fond și pentru celelalte instanțe judiciare?

În Irlanda, controlul Curții Supreme asupra constituționalității unei legi nu este inițiat prin sesizarea de către o altă instanță. Constituționalitatea unei legi poate fi contestată prin introducerea unei acțiuni în fața Înaltei Curți în primă instanță, pe motive de neconstituționalitate a legii. Decizia Înaltei Curți poate fi atacată la Curtea Supremă de către oricare dintre părți.

Decizia Curții Supreme care stabilește că o lege este neconstituțională va fi, la fel ca și celelalte decizii, obligatorie pentru toate instanțele judiciare.

4. Atât în controlul *a posteriori* cât și în controlul *a priori*, legiuitorul își îndeplinește, de fiecare dată, și în termenele prevăzute, obligația constituțională de a elimina aspectele de neconstituționalitate?

A se vedea răspunsul la pct. I.6, mai sus.

Se poate observa că, în cazul controlului *a priori*, atunci când Curtea Supremă decide că un proiect de lege adoptat sau oricare dintre dispozițiile sale contravine Constituției, legea nu poate fi promulgată de Președinte. Proiectul de lege declarat neconstituțional nu este returnat legiuitorului pentru a-l modifica; mai curând, o astfel de constatare pune capăt procesului legislativ în privința aceluși proiect. Totuși, Guvernul sau legislativul au posibilitatea să introducă un proiect similar, care să evite aspectele de neconstituționalitate identificate de Curtea Supremă.

5. Ce se întâmplă în situația în care, în termenul prevăzut de Constituție și/sau legislație, legiuitorul nu înlătură viciul de neconstituționalitate? Exemplificați.

Inaplicabil. După cum s-a menționat mai sus, atunci când o lege este declarată neconstituțională, ea încetează să producă efecte de la data pronunțării deciziei Curții.

---

⁹ De exemplu, referendumul prin care s-a introdus articolul 40.4.6 în Constituție, care permite refuzul eliberării pe cauțiune a unei persoane acuzate de o infracțiune gravă, atunci când măsura poate fi în mod rezonabil considerată necesară pentru prevenirea săvârșirii de către persoana în cauză a unei infracțiuni grave, a modificat normele de drept stabilite anterior prin jurisprudența Curții Supreme, inclusiv în cauzele (*Procurorul General*) *c. O 'Callaghan* [1966] IR 501 și *Ryan c. Directorului Procuraturii Publice* [1989] IR 399.

6. Prin intermediul altui act normativ, legiuitorul poate consacra din nou soluția legislativă declarată neconstituțională? Argumentați.

Nu. Legiuitorul nu poate adopta o nouă lege prin care să reintroducă soluția legislativă declarată neconstituțională de Curtea Supremă. A se vedea răspunsul la pct. III.2, mai sus.

Constituția interzice în mod clar promulgarea unei legi declarate neconstituțională. Articolul 15.4 din Constituție prevede:

“Oireachtas [parlamentul național] nu va adopta nicio lege care ar fi în orice privință contrară prezentei Constituții sau oricăreia dintre dispozițiile sale. Orice lege adoptată de Oireachtas care este, în orice privință, contrară prezentei Constituții sau oricăreia dintre dispozițiile sale, va fi nulă, dar exclusiv în limitele acestei contrarietăți.”

Articolul 15.4 acționează în tandem cu Articolul 34 din Constituție, care le conferă Înaltei Curți și Curții Supreme (în recurs) prerogativa exclusivă de control asupra legilor, cu privire la constituționalitatea acestora. În plus, după cum s-a menționat, Articolul 34.4.6 din Constituție prevede: „Decizia Curții Supreme va fi definitivă și obligatorie în toate cazurile.”

7. Curtea Constituțională are posibilitatea de a însărcina alte organe cu executarea deciziilor sale și /sau de a stabili modul în care acestea urmează a fi puse în executare într-o anumită cauză?

Nu.